

Technische proeven water

Departement Omgeving/VITO

INHOUD

0. BELANGRIJKSTE WIJZIGINGEN T.O.V. VORIGE VERSIE.....	2
1. DOELSTELLING	2
2. IDENTIFICATIEGEGEVENS.....	3
2.1 Opdrachtgever	3
2.2 Opdrachtuitvoerders	3
2.3 Coördinatie (organisator technische proeven).....	3
3. AANPAK VAN DE TECHNISCHE PROEVEN.....	4
3.1 Inhoud en kostenbijdrage per parameterpakket.....	4
3.2 Frequentie van de technische proeven	7
3.3 Methode.....	7
3.4 Aankondiging, rapportering en opvolging van de technische proeven.....	8
3.5 Administratieve aspecten en facturatie.....	9

Technische proeven water Departement Omgeving/VITO

0. BELANGRIJKSTE WIJZIGINGEN T.O.V. VORIGE VERSIE

Vanaf 2021 zal deze informatiebundel niet meer jaarlijks geactualiseerd worden, maar enkel wanneer nodig (bv. bij wijziging van de in [VLAREL Bijlage 3, 1°](#) opgenomen parameterpakketten voor de erkenning van laboratoria in de discipline water, ...).

1. DOELSTELLING

Een uniforme kwaliteitscontrole uitvoeren van de kandidaat-erkende en erkende laboratoria in de discipline water.

Overeenkomstig artikel 25, eerste lid, 2°, van het VLAREL moet een labo om een erkenning voor een pakket te kunnen bekomen, beschikken over een gunstige beoordeling van VITO, gegeven op basis van de evaluatie van een ringtest of technische proef.

Overeenkomstig artikel 34, §1, van het VLAREL moet het nemen van monsters en het uitvoeren van metingen, beproevingen en analyses waarvoor een laboratorium erkend is op een kwalitatief goede wijze verlopen. Een van de verplichtingen van een erkend laboratorium is de deelname aan de controle op de kwaliteit van de monsternemingen, beproevingen, metingen en analyses waarvoor het laboratorium erkend is, georganiseerd door het Departement Omgeving (artikel 44 VLAREL). Het Departement Omgeving laat zich voor die controle bijstaan door de VITO.

Deze controle gebeurt voor het merendeel van de pakketten door middel van de ORKA & BACIL ringtesten, georganiseerd door de VITO in opdracht van het Departement Omgeving. Voor monsternemingen (incl. metingen ter plaatse) en voor beproevingen, metingen en analyses waarvoor (nog) geen ringtest kan aangeboden worden, bv. om technische redenen of wegens onvoldoende deelnemers, wordt een controle door middel van een technische proef voorzien.

De technische proeven die in dit kader voorzien zijn, dienen in eerste instantie beschouwd te worden als een instrument dat de laboratoria toelaat om de kwaliteit van de uitgevoerde monsternemingen, beproevingen, metingen en analyses op te volgen en aan te tonen. Hierdoor kunnen eventuele afwijkingen opgespoord worden en kunnen er aldus corrigerende maatregelen getroffen worden.

Het signaleren van algemene analytische problemen bij de erkende laboratoria.

Verder kunnen de resultaten ook aangewend worden om algemene methodologische problemen bij de erkende laboratoria te signaleren. Desgevallend

Technische proeven water

Departement Omgeving/VITO

zal het referentielaboratorium de problematiek nader onderzoeken en, eventueel via de werkgroepen met de erkende laboratoria, streven naar het optimaliseren van de bestaande en/of het ontwikkelen van nieuwe methoden.

2. IDENTIFICATIEGEGEVENS

2.1 Opdrachtgever

Vlaamse overheid
Departement Omgeving
Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten (GOP)
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 Brussel

Contactpersoon:

Griet Schockaert
+32 (0)2/5532764
erkenningen.omgeving@vlaanderen.be

2.2 Opdrachtuitvoerders

Laboratoria die erkend zijn of wensen te worden als laboratorium in de discipline water volgens het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu (VLAREL).

2.3 Coördinatie (organisator technische proeven)

VITO
Dienst Ringtesten en Erkenningen (REE)
Boeretang 200
2400 Mol

Contactpersonen:

Rudy Van Cleuvenbergen
Coördinator erkenningen water
+32 (0)14/335920
rudy.vancluvenbergen@vito.be

Heidi Hensen
Administratief medewerker
+32 (0)14/335904
ringtest@vito.be

Technische proeven water Departement Omgeving/VITO

3. AANPAK VAN DE TECHNISCHE PROEVEN

3.1 Inhoud en kostenbijdrage per parameterpakket

In opdracht van het Departement Omgeving wordt voor de parameterpakketten waarvoor geen ringtest geprogrammeerd wordt, door VITO periodiek een technische proef voorzien. Volgens hoofdstuk 2 van bijlage 10 van het VLAREL kan deze technische proef bestaan uit een of meer van de volgende mogelijkheden:

- het door VITO bijwonen van een typische monsterneming, waarbij aan het laboratorium gevraagd wordt om specifieke aspecten van de uitvoering te demonstreren;
- het deelnemen aan een door VITO georganiseerde meting;
- het door VITO bijwonen van een typische meting, waarbij aan het laboratorium gevraagd wordt om specifieke aspecten van de uitvoering te demonstreren;
- een documentaire controle door VITO van de inhoud van de rapporten;
- een controle door VITO van de gehanteerde berekenings- en rapportagewijze;
- het uitvoeren van een meting op een door VITO aangeboden proefobject;
- een documentaire controle door VITO van het validatiedossier en de berekende meetonzekerheid, opgesteld door het laboratorium;
- het deelnemen aan een multiplechoice-examen, georganiseerd door VITO.

Uit de volgende tabel kan afgeleid worden voor welke parameterpakketten een technische proef voorzien wordt en welke kostenbijdrage of kosten hiervoor van toepassing zijn.

Pakket (VLAREL)	Parameter(s)	Kostenbijdrage voor erkende laboratoria (EUR, excl. BTW)	Kosten voor overige laboratoria * (EUR, excl. BTW)
W.1.1.1	Ogenblikkelijke staalname (aan kraan) – voor chemische analyses	106 **	212 **
W.1.1.2	Ogenblikkelijke staalname (aan kraan) – voor bacteriologische analyses	106 **	212 **
W.1.2	Ogenblikkelijke staalname (schepstaal)	106	212
W.1.3	Tijds- en/of debietsgebonden staalname	266	532
W.1.4.1	Staalname van water uit peilbuizen – met ondiepe (<30 m) waterstand	213	426
W.1.4.2	Staalname van water uit peilbuizen – met diepe (≥ 30 m) waterstand	106	212

Technische proeven water

Departement Omgeving/VITO

Pakket (VLAREL)	Parameter(s)	Kostenbijdrage voor erkende laboratoria (EUR, excl. BTW)	Kosten voor overige laboratoria * (EUR, excl. BTW)
W.1.5.1	Meting ter plaatse van temperatuur	54	108
W.1.5.2	Meting ter plaatse van zuurtegraad en elektrische geleidbaarheid	106	212
W.1.6	Meting ter plaatse van opgeloste zuurstof	54	108
W.1.7	Meting ter plaatse van vrije chloor en gebonden chloor	106	212
W.1.8	Afmeting zwevende stoffen	54	108
W.2.1	Kleur, troebelingsgraad en kwalitatieve bepaling van reuk en smaak	160	320
W.2.2	Kwantitatieve bepaling van reuk en smaak	106	212
W.3.8	Saturatie-index	54	108
W.4.2.9	Tin inclusief tindioxide	54	108
W.4.2.10	Titanium incl. titaniumdioxide	54	108
W.4.2.12	Aluminium incl. dialuminiumtrioxide	54	108
W.4.2.13	Cerium incl. ceriumdioxide	54	108
W.5.6	TOC als sommeting (TOC = TOC + NPOC)	106	212
W.5.10	Opgelost sulfide en in zuur milieu oplosbaar sulfide	106	212
W.5.19	Kleur van afvalwater	106	212
W.6.3	Purgeerbare organische halogeenvverbindingen (POX)	106	212
W.7.7	Polychloordibenzodioxines en polychloordibenzofuranen	160	320
W.7.8	Gebromeerde brandvertragers	160	320
W.7.10	Organotinverbindingen	160	320

Technische proeven water Departement Omgeving/VITO

Pakket (VLAREL)	Parameter(s)	Kostenbijdrage voor erkende laboratoria (EUR, excl. BTW)	Kosten voor overige laboratoria * (EUR, excl. BTW)
W.7.12	Organofosforpesticiden	160	320
W.7.16	Glyfosaat en AMPA	106	212
W.7.20	Ftalaten	160	320
W.9.2.1	Acute toxiciteit voor watervlooien	160	320
W.9.2.2	Acute toxiciteit voor vissen	160	320
W.9.2.3	Groei-inhibitie voor eencellige algen	160	320
W.9.2.4	Inhibitie van de bioluminescentie in <i>Vibrio fischeri</i>	160	320
W.9.2.5	Elimineerbaarheid via de Zahn-Wellens-test	160	320
W.10.1	Chlorofyl A	160	320
W.10.2	Kwalitatieve karakterisatie van minerale olie met GC-MS	160	320
W.10.3.1	Kationische oppervlakteactieve stoffen	160	320
W.10.3.3	Niet-ionogene oppervlakteactieve stoffen	160	320
+ vaste kost per labo voor organisatie technische proeven water, onafhankelijk van aantal parameterpakketten***		106	212

* Bij een eerste deelname voor een pakket, om de erkenning te behalen, is de technische proef gratis.

** Indien een laboratorium zowel voor de pakketten W.1.1.1 als W.1.1.2 erkend is of wenst te worden, bedragen de kostenbijdrage voor erkende laboratoria en de kosten voor overige deelnemers resp. 160 en 320 EUR excl. BTW voor beide pakketten samen.

*** Laboratoria die deelnemen aan de ORKA & BACIL ringtesten water dienen voor de organisatie van de technische proeven water geen vaste kost te betalen.

Technische proeven water Departement Omgeving/VITO

Eventuele wijzigingen aan het programma van de technische proeven zullen steeds voorafgaand aan de technische proef meegedeeld worden aan de laboratoria.

Artikel 44 van het VLAREL voorziet dat de kosten voor de organisatie van de technische proeven ingeval van een controle van erkende laboratoria voor de helft gedragen worden door de erkende laboratoria en voor de helft door de Vlaamse overheid. De kostenbijdrage in de kolom 'kostenbijdrage voor erkende laboratoria' in bovenstaande tabel geldt voor alle laboratoria die voor de betreffende monsternemingen, beproevingen, metingen of analyses erkend zijn en erkend wensen te blijven.

Voor laboratoria die erkend willen worden in de discipline water of die een uitbreiding van hun huidige erkenning in de discipline water wensen, is de technische proef voor de betreffende pakketten gratis, op voorwaarde dat voor deze laboratoria nog niet eerder een gratis technische proef voor de betreffende pakketten georganiseerd werd en dat deze laboratoria hun intentie tot het behalen van de erkenning voor de betreffende pakketten voorafgaand aan de deelname aan de technische proef bevestigd hebben aan VITO.

In alle andere gevallen zijn de kosten aangegeven in de kolom 'kosten voor overige laboratoria' in bovenstaande tabel van toepassing.

3.2 Frequentie van de technische proeven

In overleg met het Departement Omgeving wordt ernaar gestreefd dat voor elk laboratorium gemiddeld om de drie jaar een technische proef georganiseerd wordt voor de pakketten waarvoor het laboratorium erkend is maar waarvoor geen ringtest kan georganiseerd worden. De technische proeven zullen in de mate van het mogelijke gelijktijdig doorgaan met de aangekondigde toezichtsaudies. In de praktijk zal dus elk jaar ca. een derde van de erkende laboratoria aan bod komen, de overige erkende laboratoria in de daaropvolgende jaren.

De kostenbijdrage of kosten voor de technische proeven zullen enkel in rekening gebracht worden in de jaren waarin effectief technische proeven voorzien werden voor het betrokken laboratorium.

3.3 Methode

Een erkend laboratorium moet voldoen aan de algemene en bijzondere gebruikseisen van het VLAREL bij de uitvoering van de technische proef.

Technische proeven water Departement Omgeving/VITO

Zo moeten de monsternemingen, beproevingen, metingen en analyses uitgevoerd worden volgens de methoden, vastgelegd in het Compendium voor de monsterneming, meting en analyse van water (WAC). De methoden kunnen geraadpleegd worden op de website <https://emis.vito.be/nl/erkende-laboratoria/water-gop/compendium-wac>. Het WAC wordt jaarlijks geactualiseerd. De erkende laboratoria worden door het Departement Omgeving op de hoogte gehouden van de inwerkingtredingsdatum van het nieuwe WAC.

Vrijwillige deelnemers zijn niet verplicht de WAC-methoden toe te passen.

Indien voor een welbepaalde parameter geen methode in het WAC voorhanden is, wordt verwezen naar de methoden en de volgorde zoals ze in [artikel 45, §2, van het VLAREL](#) zijn opgesomd.

Een erkend laboratorium moet ook de norm EN ISO/IEC 17025 toepassen.

3.4 Aankondiging, rapportering en opvolging van de technische proeven

Bij het inplannen van de aangekondigde toezichtsaudits in opdracht van het Departement Omgeving zal VITO nagaan welke technische proeven vereist zijn op basis van de erkenning van het betrokken laboratorium. VITO zal in de mail waarin de datum(s) en praktische modaliteiten van de aangekondigde toezichtsaudit worden meegedeeld, de pakketten waarvoor het erkende laboratorium aan een technische proef moet deelnemen, expliciet vermelden. Laboratoria dienen zich bijgevolg niet zelf in te schrijven voor de technische proeven water.

Indien voor een technische proef specifieke voorbereidende acties verwacht worden van het laboratorium (bv. het stand-by zijn van een bevoegd uitvoerder of apparaat, het vooraf zoeken van een geschikte bemonsteringslocatie in de nabijheid van het laboratorium, ...) zal VITO deze uiterlijk een week voor het bezoek doorgeven.

De beoordeling van de technische proeven zal gebeuren overeenkomstig hoofdstuk 2 van bijlage 10 van het VLAREL. Specifieke criteria waaraan voldaan moet worden, zullen desgevallend voorafgaand aan de uitvoering van de technische proef aan het laboratorium meegedeeld worden.

VITO zal een verslag opmaken van de technische proeven. Al naargelang de aard van de technische proef bevat dit:

- indien van toepassing: de vastgestelde tekortkomingen;
- het al dan niet voldoen van de bij de technische proef bekomen resultaten aan de specifieke criteria.

Technische proeven water Departement Omgeving/VITO

In het eerste geval kan een laboratorium waarbij tekortkomingen werden vastgesteld alsnog slagen voor de technische proef indien de in het verslag opgenomen tekortkomingen werden weggewerkt. De nodige evidentie daarvoor dient binnen de opgelegde termijn bezorgd te worden aan VITO en aan het Departement Omgeving en zal vervolgens geëvalueerd worden.

3.5 Administratieve aspecten en facturatie

Voor de administratieve opvolging en facturatie van de technische proeven zal gebruik gemaakt worden van de webapplicatie 'Robin'.

VITO zal via e-mail de laboratoria op de hoogte brengen waarvoor een aangekondigde toezichtsaudit en technische proeven water voorzien zijn.

In het laatste kwartaal van elk kalenderjaar zullen in het deel 'Inschrijvingen' van 'Robin' de pakketten worden aangeduid waarvoor technische proeven zijn doorgegaan (of nog vóór het jaareinde gepland zijn) in het kader van de erkenning als laboratorium in de discipline water. Vervolgens zal VITO de laboratoria hierover informeren. In 'Robin' kan het laboratorium dan de totale kostenbijdrage of de totale kosten van de technische proeven water terugvinden. Op basis hiervan kan het laboratorium een bestelbon aan VITO bezorgen, waarnaar gerefereerd zal worden op de factuur.

De facturatie van de kostenbijdrage of de kosten voor de technische proeven water zal rond het einde van het kalenderjaar gebeuren.

Indien u problemen heeft met het gebruik van de webapplicatie 'Robin', gelieve dan contact op te nemen met Heidi Hensen (014/335904, ringtest@vito.be).